18 Δεκεμβρίου 2025

Π. Παυλόπουλος: «Η αποστολή της Ελλάδας για την υπεράσπιση των αρχών και των αξιών της Ηθικής στον Παγκόσμιο Αθλητισμό»

/ Γενικά Θέματα / Ειδήσεις και Ανακοινώσεις

Προκόπιος Παυλόπουλος: «Η αποστολή της Ελλάδας για την υπεράσπιση των αρχών και των αξιών της Ηθικής στον Παγκόσμιο Αθλητισμό»

Ο πρώην Πρόεδρος της Δημοκρατίας, Ακαδημαϊκός και Επίτιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Προκόπιος Παυλόπουλος συμμετείχε στην Διεθνή Ημερίδα που οργάνωσε η «Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή»-και συγκεκριμένα η «Επιτροπή Φιλάθλου Πνεύματος, Ηθικής και Δεοντολογίας»-την Τετάρτη 17 Δεκεμβρίου 2025 στην Αθήνα με κεντρικό θέμα: «70 χρόνια Ε.ΦΙ.Π.Η.Δ. – Ηθική στον Αθλητισμό, από το 1955 στο 2025». Στην παρέμβασή του, με θέμα «Η αποστολή της Ελλάδας για την υπεράσπιση των αρχών και των αξιών της Ηθικής στον Παγκόσμιο Αθλητισμό», ο κ. Προκόπιος Παυλόπουλος επισήμανε, μεταξύ άλλων, και τα εξής:

Πρόλογος

Αποτελεί πλέον κοινό τόπο ανά την Υφήλιο ότι οι αυθεντικές ρίζες του Ολυμπιακού

Πνεύματος και του Ολυμπισμού, εν γένει, βρίσκονται στην Ελλάδα, με κοιτίδα και λίκνο την Αρχαία Ολυμπία. Την αλήθεια αυτή επιβεβαιώνει, με εμβληματικό τρόπο, από το 1896 ο «Ολυμπιακός Ύμνος» μέσα από τους στίχους του Κωστή Παλαμά σε μουσική του Σπυρίδωνος Σαμάρα, ο οποίος από το 1958 -και για πρώτη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες της Ρώμης, το 1960- καθιερώθηκε, εκ μέρους της «Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής», ως ο επίσημος ύμνος των Ολυμπιακών Αγώνων που ακούγεται εφεξής, και δη κατά κανόνα στην Ελληνική Γλώσσα, κατά την έναρξη και κατά την λήξη κάθε Ολυμπιάδας. Αρκεί εδώ η αναφορά στους δύο πρώτους στίχους του προκειμένου να αναδυθεί, σε όλο της το μεγαλείο, η διαχρονική πεμπτουσία του Ολυμπιακού Πνεύματος ως κορυφαίο πρόταγμα Ανθρωπισμού και Ηθικής στον Αθλητισμό, σε πλανητικό επίπεδο:

«Αρχαίο Πνεύμ’ αθάνατο, αγνέ πατέρα

του ωραίου, του μεγάλου και τ’ αληθινού».

Πραγματικά, και μόνον οι στίχοι αυτοί αρκούν προκειμένου να εκφράσουν, στο ακέραιο, την ουσία του «εὖ ἀγωνίζεσθαι» ως καθοριστικής σημασίας εγγύησης υπέρ πρώτον, της αξίας του Ανθρώπου και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Δεύτερον, της Δημοκρατικής Αρχής -δοθέντος ότι το «εὖ ἀγωνίζεσθαι» διέπει, εξ ορισμού, την υπό την ευρεία του όρου έννοια δημοκρατική άμιλλα στην πολιτική κονίστρα- ως κορωνίδας της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας. Και, τρίτον, της ειρηνικής συνύπαρξης διεθνώς και, κατ’ επέκταση, της επικράτησης της Παγκόσμιας Ειρήνης.

I. Στον αστερισμό της διακινδύνευσης

Ατυχώς κατά γενική πεποίθηση, πέρα και έξω από Κράτη και σύνορα, το τρίπτυχο αυτό βρίσκεται στις μέρες μας σε ανοδική πορεία πρόδηλης διακινδύνευσης, ιδίως ως προς την κανονιστική εμβέλεια και ισχύ του όλου αξιακού του κώδικα.

Α. Τούτο οφείλεται στο ότι κατ’ εξοχήν στην εποχή μας υπέρτατες, διαχρονικώς, αρχές και αξίες σε ό,τι αφορά την ειρηνική συνύπαρξη των Λαών και την δημοκρατική τους διακυβέρνηση υπό το καθεστώς της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας χειμάζονται, υπό τα «καυδιανά δίκρανα» μίας μορφής «επικυριαρχίας» του «οικονομικού» επί του «θεσμικού». «Επικυριαρχίας», η οποία σημαίνει, κατά βάση, ότι η επίτευξη αμιγώς οικονομικών στόχων, με όλα τα εξ αυτών επακόλουθα, υπερτερεί, με ολοένα και μεγαλύτερη ένταση μέσα στο γενικότερο πεδίο της δυναμικής ακραίων συμπτωμάτων της Οικονομικής Παγκοσμιοποίησης, έναντι των κανονιστικών και ηθικών δεδομένων του Κράτους Δικαίου -και κατά κύριο λόγο του Κοινωνικού Κράτους Δικαίου- και της Αρχής της

Νομιμότητας. Στον Παγκόσμιο Αθλητισμό τούτο καθίσταται ευκρινές προεχόντως μέσα από τον απροκάλυπτο και άνευ ορίων επαγγελματισμό, ο οποίος στον βωμό του κέρδους πολλαπλασιάζει, με γεωμετρική μάλιστα πρόοδο, τις παρενέργειες της διαφθοράς και του ντόπινγκ.

Β. Εμείς, οι Έλληνες, ως «κληρονόμοι» του Ολυμπιακού Πνεύματος και του Ολυμπιακού Ιδεώδους έχουμε, όπως είναι προφανές, ιστορικό χρέος να αποδεικνύουμε, εμπράκτως και αδιαλείπτως, ότι και αντιλαμβανόμαστε και επιτελούμε, στο ακέραιο, την αποστολή μας ως θεματοφυλάκων των διδαγμάτων τους και ως υπερασπιστών της διαφύλαξης και της αποκατάστασης της ουσιαστικής και συμβολικής τους παρακαταθήκης. Και το χρέος τούτο καθίσταται τόσο περισσότερο ευκρινές, όσο το Ολυμπιακό Πνεύμα και το Ολυμπιακό Ιδεώδες συνιστούν αναπόσπαστο μέρος του κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, την βάση του οποίου αποτελεί ο Αρχαίος Ελληνικός Πολιτισμός μέσα από τον αειθαλή κλασικισμό των ανθρωπιστικών του χαρακτηριστικών και ιδανικών.

ΙΙ. Οι θεσμικές αντηρίδες

Τιμώντας δεόντως το ότι οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί Αγώνες τελέσθηκαν στην Αθήνα, το 1896, εμείς, οι Έλληνες, θεσπίσαμε ενωρίς και τις καίριες θεσμικές αντηρίδες για την υπεράσπιση του Ολυμπιακού Πνεύματος και του Ολυμπιακού Ιδεώδους. Είναι χαρακτηριστικό ότι αμέσως μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, και συγκεκριμένα το 1955, θεσμοθετήσαμε, σχεδόν ταυτοχρόνως, την «Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων», το «Καταστατικό της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής» και τον «Κανονισμό Φιλάθλου Ιδιότητος». Προμετωπίδα όμως των θεσμικών πρωτοβουλιών της Ελλάδας προς αυτή την κατεύθυνση είναι πλέον οι σχετικές με τον Αθλητισμό διατάξεις του ισχύοντος Συντάγματός μας, του 1975. Αναφέρω, ενδεικτικώς, τις ακόλουθες διατάξεις του Συντάγματος, η συνδυαστική ερμηνεία και εφαρμογή των οποίων καταδεικνύει με ευκρίνεια το πώς ο Καταστατικός Χάρτης μας -και ειδικότερα με πόση πληρότητα και ακρίβεια- οργανώνει κανονιστικώς το πλέγμα των, υπέρτερης τυπικής ισχύος, κανόνων δικαίου που αφορούν τον Αθλητισμό κατά τις απαρασάλευτες βασικές αρχές του Ολυμπιακού Πνεύματος και του Ολυμπιακού Ιδεώδους.

Α. Τον ρυθμιστικό πυλώνα εν προκειμένω στοιχειοθετούν κανονιστικώς οι δύο γενικές ρήτρες, οι οποίες σηματοδοτούν, με μοναδική θεσμική καθαρότητα, το πνεύμα του Ανθρωπισμού και της Ελευθερίας, ως δικαιϊκό πρόταγμα που διαποτίζει την ερμηνεία και την εφαρμογή όλων των λοιπών διατάξεων του Συντάγματος:

Η πρώτη γενική ρήτρα, εκείνη των διατάξεων του άρθρου 2 του Συντάγματος -η οποία μάλιστα έχει ενταχθεί στις περί «μορφής του Πολιτεύματος» διατάξεις του

Συντάγματος, γεγονός που υποδηλώνει χαρακτηριστικώς την θεμελιακή θεσμική υπόσταση και διάσταση- αποσκοπεί στην εγγύηση της αξίας του Ανθρώπου αλλά και, με βάση την ρύθμιση της παρ.2 του ίδιου άρθρου, στην προβολή του χρέους της συμβολής της Ελλάδας ως προς την επικράτηση της Ειρήνης διεθνώς μέσω της ειρηνικής συνύπαρξης των Λαών: «1.Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας. 2. Η Ελλάδα, ακολουθώντας τους γενικά αναγνωρισμένους κανόνες του διεθνούς δικαίου, επιδιώκει την εμπέδωση της ειρήνης, της δικαιοσύνης, καθώς και την ανάπτυξη των φιλικών σχέσεων μεταξύ των λαών και των κρατών.»
Η δεύτερη γενική ρήτρα, εκείνη της διάταξης του άρθρου 5 παρ.1 του Συντάγματος, αποσκοπεί στην εγγύηση της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του Ανθρώπου και, κατ’ ουσία, στην εγγύηση της Ελευθερίας ως πυρήνα του όλου θεσμικού «οπλοστασίου» της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας: «1.Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη.»

Β. Την ρυθμιστική «σκυτάλη» παίρνουν, εν συνεχεία, οι διατάξεις του άρθρου 16 παρ. 2 και 9 του Συντάγματος.

Η καίρια σημασία της πρώτης εξ αυτών, ήτοι της διάταξης του άρθρου 16 παρ.2 του Συντάγματος, έγκειται ιδίως στο ότι η Παιδεία, η οποία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους, συνδέεται αρρήκτως αφενός με την φυσική αγωγή των Ελλήνων και, αφετέρου, με την επέκεινα διάπλασή τους ως πολιτών που διαπνέονται από τα οιονεί αρχετυπικά ηθικά προτάγματα της Ελευθερίας και της Ευθύνης: «2.Η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συνείδησης και τη διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες».
Και η ανάλογης κανονιστικής αξίας σημασία της δεύτερης εξ αυτών, ήτοι της διάταξης του άρθρου 16 παρ.9 του Συντάγματος, έγκειται στο ότι το Κράτος επωμίζεται την ανώτατη εποπτεία του Αθλητισμού. Γεγονός το οποίο από την μία πλευρά περιορίζει μέσα στα ενδεδειγμένα όρια την οιασδήποτε μορφής ιδιωτικοποίησή του και, από την άλλη πλευρά, κατοχυρώνει την υποχρέωση του Κράτους να παρεμβαίνει, με κάθε συνταγματικώς ανεκτό μέσο, προκειμένου ο Αθλητισμός να υπηρετεί επαρκώς τα ιδεώδη του Ολυμπιακού Πνεύματος και να παραμένει, όσο αυτό είναι δυνατό, μακριά από τα διαβρωτικά δεσμά του στυγνού επαγγελματισμού, άρα και της διαφθοράς καθώς και του ντόπινγκ: «9. Ο αθλητισμός τελεί υπό την προστασία και την ανώτατη εποπτεία του Κράτους».

Επίλογος

Από τα όσα εκτέθηκαν προηγουμένως καθίσταται σαφές ότι για εμάς, τους Έλληνες, κληρονόμους και θεματοφύλακες, όπως ήδη επισημάνθηκε, του Ολυμπιακού Πνεύματος και του Ολυμπιακού Ιδεώδους, η αποστολή της διαφύλαξης της κανονιστικής και ηθικής ικμάδας των αυθεντικών αρχών και αξιών του Αθλητισμού δεν είναι μόνον ευθύνη του Κράτους, αλλά και ατομική ευθύνη του καθενός μας. Και κατά τούτο δεν πρέπει να λησμονούμε ότι το ως άνω χρέος μας βαρύνει όχι μόνον ως Έλληνες αλλά και ως Ευρωπαίους Πολίτες. Και αυτό στην ταραγμένη εποχή μας αποκτά τόσο μεγαλύτερη σημασία, όσο η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ανάγκη από στήριξη στην πορεία της προς την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση και την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Διότι δεν είναι πλέον επιδεκτικό αμφισβήτησης το ότι μέσα στην σύγχρονη συγκυρία η Ευρωπαϊκή Ένωση όχι μόνο δεν κάνει τα επιβεβλημένα βήματα προς αυτή την κατεύθυνση αλλά, με κατάδηλη την ευθύνη των ίδιων των ηγεσιών της που αποδεικνύονται ολοένα και περισσότερο κατώτερες των περιστάσεων, έχει από καιρό αρχίσει να εκδηλώνει έντονα τα σημάδια μίας παρακμιακής προοπτικής. Η δε βασική αιτία αυτής της υποχώρησης και οπισθοδρόμησης εκπορεύεται, κατά μέγιστο μέρος, εκ του ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει πια απομακρυνθεί από τις θεμελιώδεις αρχές και αξίες του κοινού μας Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, και οπωσδήποτε από τις αρχές του Ανθρωπισμού, της

Δικαιοσύνης και ιδιαιτέρως της Κοινωνικής Δικαιοσύνης. Άρα, και κατά τα όσα προεκτέθηκαν, και από τις αρχές και τις αξίες του Ολυμπιακού Πνεύματος και του Ολυμπιακού Ιδεώδους. Το δυστοπικό αυτό χρονικό έχει ως συνέπεια και το ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι σε θέση να διαδραματίσει τον πλανητικό ρόλο, ο οποίος της αναλογεί κατά την Ιστορία και τον Πολιτισμό της. Ρόλο ο οποίος δεν αφορά τόσο την οικονομική της ισχύ και πορεία παγκοσμίως, όσο την υπεράσπιση του Ανθρώπου, της Ελευθερίας και των θεσμών της Αντιπροσωπευτικής Δημοκρατίας, εντός των Κρατών-Μελών της αλλά και παγκοσμίως. Εν τέλει δε την υπεράσπιση της Παγκόσμιας Ειρήνης και της συνύπαρξης των Λαών, μέσα από την συνεργασία τους και μέσα από τον πρόσφορο Διάλογο των Πολιτισμών. Διάλογο στον οποίο το Ολυμπιακό Πνεύμα και το Ολυμπιακό Ιδεώδες μπορούν, και πρέπει, να εμπνεύσουν τα μέγιστα ως προς την ευόδωση των, σύμφυτων με την πολιτισμική υπόστασή του, αξιακών του προτεραιοτήτων.